

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค ๕๕ /๒๕๕๖

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง

ผู้อุทธรณ์ : นางสาว ก.

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า ผู้อุทธรณ์ได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจำนวน ๒ ฉบับ เพื่อขอข้อมูลข่าวสาร ดังนี้

๑) หนังสือลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ขอทราบข้อมูลรายละเอียด อำนาจหน้าที่ภารกิจ วัตถุประสงค์ เขตพื้นที่อำนาจรับผิดชอบ การจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ.๒๕๕๕ ที่อำเภอ กิตำบล

๒) หนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง รายชื่อผู้รับเงิน ผู้มีอำนาจจ่ายเงิน เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ตำบลวังดิน ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าเช่า และเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ของศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๗๒ จังหวัดอุดรดิตถ์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีหนังสือ ที่ พม ๐๓๑๘/๒๕ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงผู้อุทธรณ์แจ้งว่า ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๗๒ จังหวัดอุดรดิตถ์ได้จัดส่งข้อมูลข่าวสารตามคำขอลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ให้แก่ผู้อุทธรณ์แล้ว และแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ ในส่วนของรายชื่อผู้รับเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่งเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ โดยให้เหตุผลว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ไม่สามารถให้ข้อมูลดังกล่าวได้เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลก่อน

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

คำวินิจฉัย ที่ สค ๕๕ /๒๕๕๖

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้อุทธรณ์ได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยกล่าวหาว่ากลุ่มนักการเมืองผู้สนับสนุนผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งได้ทำการแจกเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่งแก่ประชาชน ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕ และมีคำขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ของศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๗๒ จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์บางส่วน

ผู้อุทธรณ์ชี้แจงสรุปว่า ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่งของศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๗๒ จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง และตรวจสอบว่าการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ นั้นถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ เพราะผู้อุทธรณ์เห็นว่าผู้ที่ได้รับเงินสงเคราะห์ฯ บางรายมีฐานะดี ในขณะที่ประชาชนบางรายมีฐานะยากจนกลับไม่ได้รับเงินสงเคราะห์ฯ และเหตุใดจึงต้องทำการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ในระหว่างที่มีประกาศเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นผู้มอบเงินสงเคราะห์ฯ แก่ประชาชน อีกทั้งประชาชนที่ได้รับเงินสงเคราะห์ฯ ไม่ได้ยื่นคำขอรับเงินสงเคราะห์ฯ ด้วยตนเองแต่นักการเมืองท้องถิ่นทำการเดินสำรวจและคัดเลือกเฉพาะพวกพ้องของตนให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ฯ แม้ผู้นั้นจะไม่ใช่ผู้ยากไร้ ไร้ที่พึ่ง ในขณะที่ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ไร้ที่พึ่งแต่ไม่ใช่พวกพ้องของนักการเมืองท้องถิ่นกลับไม่ได้รับเงินสงเคราะห์ฯ ผู้อุทธรณ์ไม่ใช่นักการเมืองแต่ต้องการปกป้องประโยชน์ของรัฐและเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับประชาชนที่ยากไร้ ไร้ที่พึ่ง จึงต้องการข้อมูลข่าวสารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและใช้เป็นหลักฐานประกอบการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ทั้งนี้ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์บางส่วนแต่ยังไม่เปิดเผยรายชื่อผู้ได้รับเงินสงเคราะห์ฯ และงบประมาณที่จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี ๒๕๕๕

ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการชี้แจงสรุปว่า ในการจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ให้องค์กรปกครองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เป็นผู้สำรวจและคัดเลือกประชาชน เพื่อเสนอชื่อให้กรมพัฒนาสังคมและ

คำวินิจฉัย ที่ สค ๕๕ /๒๕๕๖

สวัสดิการพิจารณา โดยนักสังคมสงเคราะห์จะพิจารณาว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้นสมควรได้รับเงินสงเคราะห์หรือไม่ ผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ฯ มีทั้งเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ในแต่ละปีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ไม่เกิน ๓ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓ พันบาท โดยพิจารณาจ่ายตามความจำเป็น การรับเงินสงเคราะห์ฯ นั้นหากผู้มีสิทธิได้รับเงินไม่สะดวกก็สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นไปรับแทนได้ เหตุผลที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลรายชื่อผู้ได้รับเงินสงเคราะห์ฯ เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เพราะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของบุคคล การเปิดเผยอาจทำให้ผู้นั้นอับอาย หรือเสียชื่อเสียง ส่วนข้อมูลงบประมาณที่จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ในจังหวัดอุดรธานี ประจำปี ๒๕๕๕ นั้นกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการยินดีเปิดเผยให้แก่ผู้ขอทราบได้ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเคยมีหนังสือแจ้งให้ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๗๒ จังหวัดอุดรธานีชี้แจงข้อเท็จจริงและให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าตรวจสอบการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รายงานผลการตรวจสอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบแล้ว ปัจจุบันกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ รวมทั้งรายชื่อผู้รับเงินสงเคราะห์ฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ผู้ขอทราบจึงไม่มีความจำเป็นต้องขอรายชื่อผู้รับเงินสงเคราะห์ฯ ไปใช้ประกอบการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้แจ้งว่ายินดีเปิดเผยข้อมูลงบประมาณที่จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ในจังหวัดอุดรธานี ประจำปี ๒๕๕๕ ให้แก่ผู้ขอทราบแล้ว คณะกรรมการฯ จึงไม่ต้องวินิจฉัย ส่วนรายชื่อผู้รับเงินสงเคราะห์ฯ นั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า รายชื่อผู้รับเงินสงเคราะห์ฯ นั้นไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล แต่เป็นรายละเอียดและหลักฐานการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามปกติของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในการช่วยเหลือประชาชนที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่สมควรเปิดเผย เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประกอบกับผู้ขอทราบประสงค์จะนำข้อมูลข่าวสารไปเป็นหลักฐานประกอบการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง และตรวจสอบว่าการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ นั้นถูกต้องตามระเบียบหรือไม่อันเป็นการกระทำเพื่อปกป้องประโยชน์ของรัฐ เมื่อคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามขอทราบจะเป็นประโยชน์มากกว่า

คำวินิจฉัย ที่ สค ๕๕ /๒๕๕๖

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการให้สำเนารายชื่อผู้รับเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่งในเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ตำบลวังดิน ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าเช่า และเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ของศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ ๗๒ จังหวัดอุดรดิตถ์ แก่ผู้อุทธรณ์

นายวัฒนา รัตนวิจิตร

หัวหน้าคณะที่ ๔

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์

กรรมการ

นางมัลลิกา คุณวัฒน์

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ มนตรี รูปสุวรรณ

กรรมการ

ศาสตราจารย์พิเศษ เรวัต ฉ่ำเฉลิม

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์